

21.1.2001

אלימלך ליזר חי"ר קשר

אלימלך ליזר מ.א.75600 רב"ט - מש"ק קשר

תאריך לידה 30.6.28 מס' יד אושוויץ 170528

חט' מילואים חי"ר גד' 75

יליד מורבסקה אוסטרבה צ'כיה. הייתי בן 11 כשהגרמנים נכנסו לצ'כיה חצי שנה לפני שכבשו את פולין.

ב-39' הגסטפו הכי גרוע היה בעיר שלנו. ומי הגיע לשם? אייכמן. הם החליטו להקים מחנה עבודה בפולין. ב-17.10.39 גורשו גברים בגילאים 18 – 50 לעבודה שהגרמנים הקימו ליד לובלין בשם ניסקו. זה קרה רק באוסטרבה וזה הכל עבודה של אייכמן. אחרי שהם ראו שזה לא מצליח הם העמידו את הגברים בגבול. אז הייתה ידידות גרמניה עם רוסיה. את אבי שלחו לסיביר. חלק היו בצבא הצ'כי.

אנחנו נשלחנו בספטמבר '42 העירה.

היו 4 טרנספורטים. כ-4000 איש. תוך שבוע – שבועיים הועברנו לגטו טרזינשטדט. בגטו עבדנו בכל מיני עבודות שחורות כמו יישור שטחים. בדצמבר '43 גורשנו לאושוויץ. באושוויץ היינו עד יוני '44 ואז הייתה השיטה הגרמנית. אנחנו היינו צריכים לכתוב גלויות לגטו טרזינשטדט לאלו שנשארו בגטו. לא ידענו מראש לאן אנחנו נשלחים. אצלנו לא עשו סלקציות ברמפה. תוך השישה חודשים שהיינו במחנה בבירקנאו, אושוויץ היה מחנה ראשון היכן שהיו בנינים. בירקנאו היה הקרמטוריום, ההשמדה של היהודים.

אמרו לנו לכתוב שאנחנו במחנה עבודה Arbeit Lager, לא Konzentrations Lager. אמרו לנו לכתוב שעובדים והכל בסדר (ראה ספר). בסלקציה בחרו בגברים לחוד ונשים לחוד. היות ואנחנו היינו בני 14 – 16, אנחנו נשארו במחנה. ואז בא מנגלה, ד"ר מנגלה הידוע, ובחר ב-90 צעירים בגילאים 13 – 16, ביניהם גם אני הייתי.

בתחילת יולי '44 המחנה הושמד, חוסל, כל מי שנשאר שלא עבר סלקציה או אמהות שהיו להן ילדים מתחת לגיל עבודה נשלחו לקרמטוריום להשמדה. אנחנו ה-90 הצעירים הועברנו למחנה המרכזי של בירקנאו אחרי שעברנו את הסלקציה של מנגלה. בבירקנאו הייתי עד נובמבר '44. בנובמבר '44 באו קציני SS למחנה ובחרו כ-50 צעירים למכרה פחם פירסנגרוֹבֶה כ-15 ק"מ מבירקנאו. בינואר 45 התקרבה החזית הרוסית והובלנו במצעד המוון עד לגליביץ (שלזיה) שם העלו אותנו על קרונות פחם (תאר לך כפור של 20- מעלות) והעבירו אותנו לתוך גרמניה עצמה, כדי שלא נשחרר ע"י הצבא האדום, למחנה שקוראים לו Dora Mittle Bau ליד בוכנוולד. כשהתקרבה החזית האמריקאית באפריל 45 העלו אותנו על רכבות, כי זה היה בימים האחרונים, והעבירו אותנו לברגן-בלזן ושם שוחררנו ב-15.4.45 ע"י הבריטים. זה היה מזל כי לבריטים היה חיל רפואה. ואז התערב הצלב האדום.

אחרי חודשיים, ביוני '45, חזרתי לצ'כיה כדי לראות מי נשאר מהמשפחה ושם פגשתי את אחי ששחרר מטרזין. ב'46' עזבנו את צ'כיה והגענו באניית מעפילים 'ד. גיבורי גשר הזיו לחיפה ביולי '47. בחיפה העמיסו אותנו על אניית גרוש ולקחו אותנו לקפריסין.

לאניית מעפילים עלינו ליד לספציה בסירות דייגים איטלקים. האנייה (עם מפרשים ומנוע דיזל) עגנה בים. היינו אנייה של איזה 700 איש לאיטליה. הלכנו ברגל מאוסטריה לאיטליה ("הבריחה"). באיטליה היינו בסה"כ חודשיים. חיכינו לאנייה שתיקח אותנו לארץ. ביולי הגענו לקפריסין. בקפריסין הייתי שנה. למדתי שם גם עברית.

ביולי '48 הצלחתי, כי האנגלים לא נתנו לאנשים בגיל הגיוס (אני כבר הייתי אז בן 20), הצלחתי להגיע ארצה באנייה שישראל שלחה... עם מלחים שלנו.

הגענו לחיפה ומשם לפרדס חנה. בפרדס חנה הייתי אולי יומיים וגויסנו לצה"ל. בבית-ליד היה אז במחנה כלא. הביאו אותנו לבית ליד.

שירתי בצה"ל שנתיים ואז שלחו אותנו לירושלים חלק מהחברים. קודם הייתי בגדוד מוריה חט' עציני והשתחררתי ביולי '50.

כל שנה עשיתי מילואים. משנת '50, היות והייתי איש חי"ר, העבירו אותי לקשר כאיש מילואים, וגם קורס מש"קי קשר אחרי כמה שנים, הכל במילואים. אח"כ צורפתי לגד' מילואים 75 ושם הייתי כל הזמן עם אותם אנשים עד גיל 40.

הגדוד גויס יכול להיות באותו יום שפרצה המלחמה. אנחנו היינו גדוד מילואים אבל אנחנו לא עברנו ברצועת עזה באותו יום כשפרצה המלחמה. אנחנו היינו ברמלה ליד מחסני חרום. היות והעיר עזה, הרי היא נכנעה, הביאו אותנו לסריקות. חילקו אותנו לחוליות סריקה בעזה ואז העבירו אותנו לבסיס קבוע בחאן יונס. והכל היה סריקות, תפיסת פדאיונים וציוד צבאי שנשאר אחרי בריחת המצרים. עכשיו אני זוכר יום אחד כשהיינו בחאן יונס, הפיקוד העליון נתן הוראה לערבים של חאן יונס, גברים, להתייצב במגרש הכדורגל של העיירה או של העיר. הגיעו קמ"נים למגרש וחקרו כל אחד מהגברים. הם הביאו מחיצות כאלה שלא יראו מה שקורה מאחורי המחיצות. ומה שידוע לי, אלה שנחשדו כמחבלים נעצרו. זה מתוך שמועה, שמעתי שלקחו אותם לסיני וחיסלו אותם. עכשיו, החברה' האלה שנהרגו, אתה לא תאמין, בחאן יונס הם נהרגו. הם עלו על מוקשים פלסטיים, מוקשים רוסים, דבר שהיה חדש.

שים לב לויכוח!

נתקע ילד ערבי בשדה-מוקשים והם יצאו לחלץ אותו. זה מה שידוע לי, אני לא הייתי במקום שם.

אחרי חאן יונס אנחנו היינו בין הראשונים ששחררנו והוחזרנו ע"י הרכבת מחאן יונס לרמלה. בערך כשבועיים אחרי הגיוס החליף אותנו גד' סדיר, כך אני הבנתי אז.

אנחנו היינו מבית דתי והיינו בבני עקיבא מגיל 7-8 (לא חרדים). אבא ז"ל לא הלך עם זקן אבל היינו שומרי שבת. למדתי בילדות עברית. אבל להשתלב למדתי בקפריסין. הרי לא עבדנו שם. העיר שלנו הייתה עיר ציונית. טדי קולק נשלח ע"י הציונים לנהל את הציונות בעיר. היהדות באוסטרבה הייתה תוססת. מתוך ה-400 אולי חזרו 200.

אחרי השחרור מצה"ל הייתי בהתחלה בגבעת עלייה ביפו וגרתי אצל אבי איזה שנתיים. בינתיים אחי פרץ ז"ל התחתן, הייתה לו דירה גדולה, אז הוא אמר לי "תבוא לגור אצלי". התחתנתי בשנת '58.

למדתי הנח"ח ועבדתי במשרד של אותו מורה שלימד אותי הנח"ח. החיים בארץ היו קשים. היה צנע אבל אנחנו יוצאי שואה לא מתלוננים... חלמנו תמיד על לחם ופה היה, תודה לאל, לחם בשפע, אבל לא היו לנו טענות לאף אחד כי בכ"ז היינו אידאליסטים, היינו שנתיים בדרך...

ידעתי מהעיתונות, כי רדיו לא היה, רדיו לא היה בכל בית. הייתי כל פעם במילואים, קראו לנו כל רבעון למילואים, ידעתי הרבה על הפדאיונים, הרי בית נבאללה היה גבול עם ירדן. הייתי במילואים גם בבית ג'וברין בגבול עם חברון. היינו מעורים מאד, המדינה הייתה יקרה בעינינו. כשהעלו אותנו ברמלה על האוטובוסים הקצינים תדרכו. נתנו לנו תדרוך על מה הולכים לעשות. הביאו אותנו עד למחסום ארז.

שם הורידו אותנו, את הגדוד, וחלקו לחוליות 3 – 4 חברה' נתנו לכל אחד את שטח הסריקה שלו והלכנו ברגל עד שהגענו לפני דיר-אל-בלח, שם היה איזה מוצב מצרי עזוב שנכבש ע"י השריון שהמשיך בדרכו עד לרפיח, ואת הטהור עשה החי"ר. השריון עבר עם זחל"מים ומכונות ירייה.

אנחנו גם עשינו סריקות בדיר-אל בלח, זה לפני חאן יונס.

אנחנו התלבשנו על מוצבים עם נשק. אנחנו ניקינו את המוצבים. אני הרי אשכנזי טהור ובמוצב שטיהרנו היו ארגזים עם פול מצרי והחברה' אכלו וקבלו שלשולים... מסכנים. אבל את הגברים בחאן יונס ראינו כולם, הייתי במגרש הכדורגל. היו גם ערבים שהלשינו אחד על השני שם.

לא ידעתי מה קורה במקומות אחרים...

היו לי צפיות לחזור הביתה.

כשבאו הסדירים להחליף אותנו היינו מאושרים שאנחנו חוזרים. ברכבת!... המדינה הייתה על הפנים אבל לא היו לנו טענות לאף אחד. בעצם, הצבא היה בחיתולים.

סיפרו לי שדדו היה מפח"ט המילואים שלנו. לא ראיתי אותו אף פעם בשטח. בן-שח מגדרה היה המג"ד, היה איש הבריגדה היהודית.

דודי נפתלי ליזר הי"ד היה בן 39 כשגויס, חלקית לחי"מ (חיל משמר). הגדוד, העבירו אותו למודיעין למשלט מודיען 219, וכולם היו אנשים בגילאים 39 – 40.

(מקריאה מעיתון) פל"ח מגדי 142 מנתה 70 חיילים. במשך כחודש הופגז המשלט. עד 24.9.48 בתקופת ההפוגה כוח הלגיון פלוס כוחות לא סדירים של כפרי הסביבה בצע הסתערות על המשלט. המשלט נכבש ובהתקפת נגד החזיר צה"ל את המשלט. במקום נמצאו 20 גופות ופצועים. בגופות ניכרו סימני התעללות נוראיים, 19 מהן היו ערופות ראש.... אני לא מאמין להם למילה אחת. אל תשכח שאנחנו כיהודים היינו מעוט בארצות מרכז אירופה. מה שהיה נוגע למדינה, היהודים התנגדו ב-100% לטובת המדינה שהם חיו בה. אחרי המלחמה היחס לא השתנה עד היום, לא חיפשתי קשר, לא אכלתי במסעדות של ערבים, ולא קניתי אצל ערבים. כי לא מלמדים אותם... אתה יודע שבכפר חב"ד נרצחו ילדים בביה"כ ע"י פדיונים? אני יודע שהיו מדברים על כפר חב"ד.

5

נדמה לי שבגבול הסורי היה שקט. רק עם המצרים היה מבצע קדש, גם בירדן היה שקט. הישוב היה קטן והבעיות הכלכליות והעבודה היו כל כך קשות שלא היה ראש ולא הייתה תקשורת ולא הייתה טלוויזיה. אבל אנחנו זוכרים את הכל. אני הייתי במלחמה... אני בתצפית יום ואני הייתי רואה את הסודנים בצבא המצרי. אני גם השתתפתי בקרב על בית ג'לה... אוקטובר 1948 גדוד מוריה חט' עצינו. אנחנו נכנסנו ימינה... הפלוגה שלי הייתה פלוגת עולים חדשים. הרגשתי גאווה פרנסה. כמעט כל חודש – חודשיים שאל הדוור את אשתי "גב' ליזר, תגידי לי בבקשה, איזה תפקיד יש לבעלך בצבא? הוא היחידי שקוראים לו כל כך הרבה למילואים". היו הרבה חברה' שבאו מאושוויץ עם מספר על היד ונהרגו במלחמת השחרור.

אני, לא נקמה, המדינה צריכה לעשות מה שצריך. בדורה מיטלבאו ליד בוכנוולד, הכריחו הגרמנים את האסירים לראות הוצאות להורג של חפים מפשע ואפילו לוותר על חצי יום עבודה של האסירים. ופה אני לא יכול להבין את המדינה המחורבנת הזאת של יפי נפש שבה אדם שהרג 10 יהודים מקבל מאסר עולם.